

Χαιρετισμός κ. Μιχάλη Στασινόπουλου
Στην εκδήλωση παρουσίασης της μελέτης του IOBE
«Προκλήσεις και προοπτικές του τομέα μεταποίησης στην Ελλάδα:
Στρατηγικές παρεμβάσεις για ανάπτυξη»
«Αίγλη» Ζαπείου – 10.12.2018

Κυρίες και κύριοι,
Αγαπητοί προσκεκλημένοι
Αγαπητά μέλη της Ελληνικής Παραγωγής,
Φίλες και φίλοι,

Εκ μέρους της Ελληνικής Παραγωγής, σας καλωσορίζω και σας ευχαριστώ θερμά για την παρουσία σας εδώ. Αποτελεί ενθάρρυνση για μας, για το μήνυμα που θέλουμε να μεταδώσουμε.

Ξεκινώντας, θέλω να ευχαριστήσω το IOBE και ιδιαίτερα τον Γενικό Διευθυντή κ. Ν. Βέττα, τον επιστημονικό υπεύθυνο της μελέτης κ. Άγγελο Τσακανίκα, καθώς και όλη τη μελετητική ομάδα για την εγκυρότητα και την εξαιρετική ποιότητα της δουλειάς τους.

Κυρίες και κύριοι,

Η πρώτη κατ' ουσία δημόσια παρέμβαση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ήταν πριν από 1,5 χρόνο, όταν σε αυτήν εδώ την αίθουσα είχε παρουσιαστεί η μελέτη του IOBE για τις τάσεις και τις προοπτικές του μεταποιητικού τομέα στην Ελλάδα.

Τότε, τον Ιούνιο του 2017, η «Ελληνική Παραγωγή-Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη» ήταν ένας νεοσύστατος φορέας που αριθμούσε μόλις 12 μέλη.

Σήμερα, που η «Ελληνική Παραγωγή» αριθμεί πια 56 μέλη κι έχει δυναμώσει αριθμητικά και ποιοτικά, θέλω να πω δυο λόγια για τον φορέα μας, απευθυνόμενος κυρίως σε εκείνους που έρχονται σε επαφή μαζί μας για πρώτη φορά:

Η «Ελληνική Παραγωγή» δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία ανθρώπων της παραγωγής, από όλο το φάσμα και τα μεγέθη της μεταποιητικής βιομηχανίας, και όλο το φάσμα των ιδιοκτησιακών καθεστώτων, από μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις έως πολυεθνικές. Δεν υποκαθιστούμε τις εργοδοτικές οργανώσεις ούτε τους κοινωνικούς εταίρους. Παρακολουθούμε στοχευμένα τη βιομηχανική παραγωγή και αναζητούμε διαρκώς στοιχεία και τεκμηρίωση, με βασική φιλοδοξία να δείξουμε αλλά και να αποδείξουμε ότι η μεταποίηση στην Ελλάδα είναι ένας ζωντανός τομέας της οικονομίας με καθοριστική συμβολή στη δημιουργία εθνικού πλούτου, προστιθέμενης αξίας, απασχόλησης και εξαγωγών. Και μάλιστα, παρά τα σωρευμένα προβλήματα και τη χρόνια «εγκατάλειψή της» από την Πολιτεία, που είχε ως αποτέλεσμα να διευρυνθεί η έκταση και το βάθος της αποβιομηχάνισης. Να σημειώσω για παράδειγμα ότι το μέγεθος, και οι επιπτώσεις στην οικονομία του μεταποιητικού τομέα στην Ελλάδα είναι ανάλογες με εκείνες του τουρισμού, για τον οποίο όμως υπήρξαν πολύ πιο ενεργές πολιτικές στήριξης-και ορθώς γιατί είναι σημαντικός τομέας της οικονομίας.

Είναι προφανές είναι λοιπόν ότι δεν θεωρούμε τον τουριστικό ή οποιοδήποτε άλλο τομέα της οικονομίας «ανταγωνιστικό». Αλλά έχοντας αντλήσει διδάγματα και από την κρίση των τελευταίων ετών, είμαστε πεπεισμένοι ότι πρέπει να κινηθούμε προς ένα μοντέλο ανάπτυξης περισσότερο ισόρροπο και να προωθήσουμε τις συνέργειες μεταξύ των διαφορετικών κλάδων της οικονομίας.

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα με την ευκαιρία να αναφερθώ σύντομα σε ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα που επηρεάζουν τη θέση της μεταποιητικής βιομηχανίας στη χώρα μας.

Υπάρχει ελλιπέστατη επικοινωνία κράτους-παραγωγής και φυσικά παιδείας και παραγωγής. Κρίνοντας από την ιστορική πορεία αλλά και τη σημερινή κατάσταση, είναι προφανές ότι η αναπτυξιακή προοπτική που προσφέρει η βιομηχανία δεν έχει συγκινήσει τους κυβερνώντες για δεκαετίες. Είναι διαχρονική η παρατήρηση των ανθρώπων της παραγωγής ότι λείπει ο «σύμμαχος», και σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις λείπει ακόμα και ο «συνομιλητής». Τα μηνύματα (ευκαιρίες και κίνδυνοι) που θέλουν να περάσουν εταιρείες και φορείς, συχνά, είτε αγνοούνται εξ αρχής από τους κρατικούς φορείς

είτε χάνονται στην πορεία, ανάμεσα στις συναρμοδιότητες και τη γραφειοκρατία.

Αρκεί να ρίξουμε μια ματιά σε άλλα κράτη, ακόμα και γειτονικά για να συνειδητοποιήσουμε το εδώ σοβαρό πρόβλημα στην ουσιαστική επικοινωνία κράτους-παραγωγής.

Μιλάμε συχνά για εξωστρέφεια, υπονοώντας ότι οι επιχειρήσεις δεν είναι αρκετά εξωστρεφείς και ότι χρειάζεται να προσπαθήσουν κι άλλο. Το ερώτημα που τίθεται είναι εάν το κράτος, που συνήθως εγείρει το θέμα, είναι το ίδιο εξωστρεφές, δηλαδή εάν μελετάει τις τάσεις και τις πολιτικές άλλων κρατών και δη ευρωπαϊκών, αλλά και εάν αντιλαμβάνεται την αξία του διαλόγου με τις εταιρείες που εξαγωγή ή συμμετέχουν σε διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Εκείνο που προτείνουμε, είναι να υπάρξει ουσιαστική και θεσμική συνεργασία κράτους-παραγωγής, με τη δημιουργία κατάλληλων δομών. Είτε με τη μορφή ξεχωριστού υπουργείου Βιομηχανίας, με ενισχυμένες όμως αρμοδιότητες είτε με τη θεσμοθέτηση διϋπουργικού Συμβουλίου για τη βιομηχανία που θα συντονίζει και θα αξιολογεί τις επιπτώσεις όλων των μέτρων πολιτικής στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας. Μόνο με θεσμοθετημένα και ζωντανά κανάλια επικοινωνίας χτίζεται ένα επιχειρηματικό περιβάλλον που οδηγεί σε επενδύσεις, σε συστημική αναβάθμιση της οικονομίας και σε ισχυρή και διατηρήσιμη ανάπτυξη, με θετικότερες επιπτώσεις στην κοινωνία. Το ίδιο φυσικά ισχύει και για τη παιδεία - είναι αδιανόητο να μην υπάρχει σήμερα θεσμοθετημένη διασύνδεση παιδείας και παραγωγής.

Ένα δεύτερο θεμελιώδες ζήτημα είναι τα εσφαλμένα στερεότυπα που παραμένουν ζωντανά, παρά την κρίση και την χρεοκοπία. Ακόμα και σήμερα η βιομηχανία και η μεταποίηση αποσιωπώνται ή υποβαθμίζονται όταν γίνονται αναφορές ή μελέτες για τις επενδυτικές προοπτικές της χώρας. Ακόμα και σήμερα, σπάνια αναφέρεται στο δημόσιο διάλογο ότι η μεταποίηση, εάν υποστηριχθεί και ενισχυθεί, με τις συνέργειες που δημιουργεί, θα βελτιώσει πολλούς δείκτες, όπως της παραγωγικότητας της οικονομίας, της ψηφιακής έντασης, της απασχόλησης των επιστημόνων, της κατάρτισης και των δεξιοτήτων, αλλά και δείκτες που έχουν σχέση με τη παιδεία και την ευημερία στη χώρα μας.

Και με την ευκαιρία, επιτρέψτε μου να σταθώ λίγο στη διαχρονική παρανόηση που υπάρχει, στο θέμα των ωρών εργασίας του μέσου

Έλληνα εργαζομένου –που βρίσκεται σε επίπεδα ρεκόρ για τα ευρωπαϊκά δεδομένα-σε σχέση με την κατά κεφαλή παραγωγικότητα της εργασίας στην οικονομία, όπου η χώρα μας είναι ουραγός. Γίνονται έτσι συνειρμοί, ότι στην Ελλάδα μάλλον είμαστε αμόρφωτοι, αργοί ή και «τεμπέληδες». Όλοι γνωρίζουμε ότι οι Έλληνες εργαζόμενοι είναι εργατικοί και ικανότατοι και μάλιστα αποτελούν ένα βασικό ανταγωνιστικό μας πλεονέκτημα. Αλλά δυστυχώς, ελάχιστοι αναφέρουν το αυτονόητο, ότι ο βασικός λόγος για τον οποίο ο δείκτης παραγωγικότητας της εργασίας είναι εξαιρετικά χαμηλός είναι ότι λείπουν από τη χώρα βιομηχανικές εγκαταστάσεις, που είναι αυτές που πολλαπλασιάζουν τη παραγωγικότητα και τη προστιθέμενη αξία.

Φίλες και φίλοι,

Ο δρόμος μιας ανταγωνιστικής βιομηχανίας ως προϋπόθεση για διατηρήσιμη ανάπτυξη, ευημερία και κοινωνική συνοχή δεν είναι βέβαια μια δική μας φαντασίωση. Αποτελεί τη βασική κατεύθυνση των προηγμένων οικονομιών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και των περισσοτέρων χωρών διεθνώς.

Μετά από μια μακρά περίοδο μονόπλευρης σχεδόν στήριξης του τομέα των υπηρεσιών, η κρίση του 2008, η εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης, η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος, η ψηφιακή επανάσταση αλλά και πιο πρόσφατα το κύμα αντι-συστημισμού ανέδειξαν τη σημασία ενός περισσότερο ισόρροπου αναπτυξιακού υποδείγματος, με συνέργειες, αποτελεσματική διασύνδεση των κλάδων της οικονομίας και με ισχυρή τη διάσταση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής.

Στην Ευρώπη, η αναβάθμιση της σημασίας της μεταποιητικής βιομηχανίας είναι σαφής ήδη από το 2014, όταν τέθηκε ο στόχος της αύξησης του μεριδίου της στο 20% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ ως το 2020. Σήμερα βρίσκεται στο προσκήνιο η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιομηχανία, για την οποία θα ακούσετε και στη διάρκεια της παρουσίασης της μελέτης του IOBE.

Από την πλευρά μου, θέλω να υπογραμμίσω ένα σημείο που το θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό και αφορά στη «μελέτη επιπτώσεων», το impact assessment, για τις επιπτώσεις των μέτρων πολιτικής στο εθνικό και το ευρωπαϊκό επίπεδο. Με απλά λόγια, η Επιτροπή ζητάει

να γίνεται «συνεκτίμηση της επίδρασης στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας, των πολιτικών σε όλους ανεξαιρέτως τους τομείς». Θα πρέπει και στη χώρα μας να ξεκινήσει μια τέτοια διαδικασία, με ουσιαστική διαβούλευση με τους φορείς της παραγωγής, ώστε να γίνονται αντιληπτές από την Πολιτεία οι επιπτώσεις των διαφόρων νόμων και μέτρων πολιτικής, στην ανταγωνιστικότητα και τη πορεία της βιομηχανίας.

Την ώρα που η Ευρώπη στηρίζει την επαναβιομηχάνιση, για την Ελλάδα, ιδιαίτερα μετά την κρίση της τελευταίας δεκαετίας, η μετάβαση σε ένα πιο ισόρροπο αναπτυξιακό μοντέλο, με μια εύρωστη και ανταγωνιστική παραγωγική βάση θα έπρεπε να είναι σήμερα, έμπρακτα και όχι απλώς διακηρυκτικά, απόλυτη εθνική προτεραιότητα.

Αυτό ήταν το νόημα της κοινής πρωτοβουλίας που ανέλαβε πριν από ένα χρόνο η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, μαζί με το ΣΕΒ, τους Περιφερειακούς Βιομηχανικούς Συνδέσμους και 21 Κλαδικούς Συνδέσμους, υπογραμμίζοντας την ανάγκη υιοθέτησης μιας εθνικής συνεκτικής βιομηχανικής πολιτικής, που θα μας επιτρέψει να καταστούμε ισότιμο μέρος και όχι παρίας της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη βιομηχανία.

Προτείνουμε επίσης να τεθεί ως εθνικός στόχος η αύξηση του μεριδίου της μεταποίησης στο 12% του ΑΕΠ έως το 2020 και 15% μεσοπρόθεσμα.

Στον ένα χρόνο που μεσολάβησε από τότε, ακούσαμε πολλούς να υιοθετούν αυτό τον στόχο, είδαμε επιμέρους προσπάθειες για να αρθούν κάποια εμπόδια, αλλά απέχουμε ακόμα πολύ από έναν ολοκληρωμένο και συνεκτικό οδικό χάρτη για τη βιομηχανία.

Κι εδώ βρίσκεται η σημασία της νέας μελέτης του ΙΟΒΕ. Δεν περιορίζεται στην επικαιροποίηση των στοιχείων της προηγούμενης, αλλά αναλύει σε βάθος τις εξαγωγικές επιδόσεις του μεταποιητικού τομέα. Και κυρίως διερευνά βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά τη διεθνή ανταγωνιστικότητά του, προτείνοντας κατάλληλα μέτρα πολιτικής. Όπως αναφέρει, η βιομηχανία μπορεί να συνεισφέρει πολύ περισσότερο στη δημιουργία πλούτου και ποιοτικής απασχόλησης εάν αντιμετωπιστούν τα μεγάλα εμπόδια στη διεθνή ανταγωνιστικότητά της, όπως το ενεργειακό κόστος, το μη μισθολογικό κόστος και το φορολογικό καθεστώς σε ό,τι αφορά τις αποσβέσεις.

Συμπερασματικά, στα χρόνια της κρίσης και παρά τις τεράστιες δυσκολίες υπήρξε μια θετική πορεία. Αλλά θα πρέπει με ειλικρίνεια να αναγνωρίσουμε τους λόγους και τη δυναμική αυτής της βελτίωσης. Να μην ξεχνάμε ότι οι επιχειρήσεις που άντεξαν –γιατί πολλές δεν άντεξαν- πιέστηκαν ασφυκτικά για να μπορέσουν να επιβιώσουν, και να μην ξεχνάμε επίσης ότι οι συνθήκες των αγορών για τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα ήταν ιδανικές τα τελευταία 3-5 χρόνια. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι ευνοϊκές αυτές συνθήκες θα διατηρηθούν επί μακρόν. Αυτό δεν σημαίνει ότι θέλουμε να στείλουμε ένα μήνυμα απαισιοδοξίας. Το αντίθετο.

Οι Έλληνες, όχι μόνο μπορούμε, αλλά και οφείλουμε να κινηθούμε αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση, εάν θέλουμε να διασφαλίσουμε πως δεν θα επιστρέψουμε στο παρελθόν των τεράστιων ελλειμμάτων στο εμπορικό ισοζύγιο, που ήταν ο προπομπός μιας κρίσης χωρίς ιστορικό προηγούμενο για τη χώρα.

Είναι μονόδρομος, αν θέλουμε να οικοδομήσουμε μια οικονομία ανταγωνιστική που θα δημιουργεί πλούτο, απασχόληση και προοπτικές στους νέους ανθρώπους. Γιατί η χώρα δεν θα σταθεί στα πόδια της εάν δεν αναχαιτιστεί το κύμα φυγής των νέων στο εξωτερικό και εάν δεν αρχίσουμε να παίρνουμε μέτρα αναστροφής των εξαιρετικά δυσοίωνων δημογραφικών προοπτικών μας.

Το μήνυμά μας είναι ότι εν μέσω ραγδαίων ανακατατάξεων στο διεθνές περιβάλλον, η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να κατακτήσει τη θέση που της αξίζει, κτίζοντας μια βιομηχανία που παράγει, καινοτομεί και εξαάγει, και οικοδομώντας ένα υγιές και κοινωνικά συνεκτικό μοντέλο ανάπτυξης.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.